

נות, מי אמר אותן, ראייה ישירה וכדומה — אני לא רוצה לפרט. יש ידיעות שאנחנו מעריכים, אנחנו כמפי עיליים, אנחנו מעריכים אותן כידועות טובות מאוד. לנו, כמפעילים, יש... בדרך כלל מתפתחת אחבה של המפעיל למקור שלו. זה עניין אנושי.

זאת אומרת, ברנע שאתה קיבלת את זה מהמקור שלך, אתה ידעת שזה זה?

אני לא ידעתי אף פעם שזה זה, אילנה. ואני לא מדבר על המקור שלי, ואל תשימי דברים כפי. לא אמרתי שאני מדבר על המקור שלי.

היה שלב, הדיננים בתוך המיסגרת של הערכת-המצב, היו דיננים רבים, ודרך אגב, אני לא השתתפתי, כשהייתי בארץ השתתפתי, ואני הרבה מאוד לא הייתי פה. האמינו לי שלראש-המוסד יש עיסוקים אחרים בתפקידים שהוא אחראי עליהם.

מכל מקום, היה צירוף-מיקרים שנתן למוסד, ולראש-המוסד שהוא נושא באחריות, לחשוב שלמרות הדבר הזה, יש סבירות גבוהה למילחמה. ועמדו פה שני סבירות — סבירות נמוכה, שהיא מבוססת על הערכה של כלל-הידיעות (והיא הערכה סדורה שבה נדבקו, ואם אתם רוצים, נעסוק בנפרד מדוע נדבקו) והיתה יריעה אחת, שהמוסד היה סבור שלמרות שהיא ידיעה אחת, מישקלה הוא כזה שצריך לנהוג אחרת.

עכשיו ניקח את המישקל —

רגע, רגע. **אלי זעירא ואמ"ן — סבירות נמוכה, צבי זמיר והמוסד — סבירות גבוהה. והשאלה היא, ממי אתה חושב שיש סבירות גבוהה למילחמה? מה? 6 ב' באוקטובר בבוקר? או בין 5 ל-6 באוקטובר?**

לא, תראו, אין לי, אני לא מצוייד פה בלה גיד... קודם כל צריך לדעת: העובדה שתפרוץ מילחמה, במידה שלא יהיה פיתרון מדיני, היתה דבר ידוע לכולנו.

נכון, הבעייה היתה מתי. השאלה מתי. הידיעות על מתי תפרוץ מילחמה... או כריזנים האלה היו ריעות כאלה או אחרות, משתנות, גם עם ההערכה וגם עם מקורות-המידע שהגיעו. המוסד, כל הזמן, התייחס ליריעות שלו במידה יותר מחמירה מכפי שהמודיעין נהג. גם אתם מכרחים להבין דבר אחד, שהוא מאוד חשוב, ונדרמה לי גם חנוך ברטוב עוסק בו היום בסעריה. תראו, אנחנו עוסקים בתקופה שבה...

הרי א-אפשר לעסוק במודיעין בלי להבין את הערכת-הסיכון. מה הערכת-הסיכון? הצבא חי על התיכנון הצבאי. מה שנקרא התוכנית האג"מית. התוכנית של צה"ל הניחה הנחה שהיתה מוטעית ביסודה, שגם אם תפרוץ מילחמה, הצבא הסדיר בכוחו יבולם את הצבאות התוקפים. הסתמכו על ניסיון מילחמת ששת-הימים, על דרך הפעלת חיל-האוויר וא-פירווי היו סבורים, שגם אם תפרוץ מילחמה, בכוחנו להרוץ אותה.

בהפתעה גמורה? ככוחנו להרוץ אותה. צריך לדעת, וזהו נקודת המוצא.

האם במבט לאחור, 16 שנים ויד תר אחורה, אתה לא חושב שבא-ידי שיש שלב במימם, שבשעות שלפני מילחמת יום-הכיפורים, לקית גם אתה באתה קהות-החוש, בכל מה שנוגע להערכה של המידע שזרם אליך, גם אם הערכה היא לא התסקירי הסורמלי שלך? אני חושב שלא. אני חושב שלא.

1 באוקטובר ל-6 באוקטובר 1973. המחלוקת היא היום בין שניים — צבי זמיר, שהיה אז ראש המוסד, לבין יואל בן-פורת, שהיה אז אלוף-משנה באגף מודיעין במטכ"ל. בן-פורת ירה את הירייה הראשונה נה ערב יום-הכיפורים השנה, כשי אמר בראיון עיתונאי ובהודמנויות צבי זמיר בא הנה בשבוע שעבר כדי לומר: יואל בן-פורת מטעה, אנחנו לא ידענו דבר, ואני אפילו התכוונתי לתבוע אותו לדון על הרצאת-דיבה.

יואל בן-פורת, מטבע הדברים, ביקש לבוא הנה ולהגיב. מה שצבי זמיר אומר הוא, בתכלית הקיצור: אתה אומר שהם ידעו. הוא אומר לא ידענו. הוא אומר לא אמת? מה שהוא אומר הוא חסר-שחר. הוא אומר דברי א-אמת, ויש לכך מיסמכים ועדויות.

רס, ואני אציע לך את הגירסה: היות והיחידה שאתה עומדת בראשה לא הצליחה להביא למדינת-ישראל את ההתרעה, היות וההבטחה שלך ש-48 שעות לפני סרוץ הקרבות אתה תוכל להודיע לממונים עליך, ובאמ"ן צעותם לממשלת-ישראל, כי המילי-חמה הנה ממשמשת ובאה — היות ולא הצלחת בכך, אתה מחפש דרך להכפיש גורמי וזרועות מודיעין אחרים.

את זה הוא לא אמר, את זה אולי אפשר להסיק מנימת-הדברים שלו. אני בטלוויזיה לא שמעתי את כל מה שאתה אומר. אבל נניח שהוא חושב כך.

או קודם-כל, במישור האישי: אני נתקלתי באלוף זמיר אולי שלוש-ארבע פעמים בחיים שלי, ומעולם לא עשה לי מטוב ועד רע, ואין לי שום עניין אישי איתו. אני בכלל, גם היום, לא עוסק בו אישית, אלא אני עוסק בתפקודו של המוסד ב-1973, בספטמבר-אוקטובר. שנית, לחפות משום שהיחידה שאני עמד-



זעירא ננוון

תי בראשה נכשלה, וגם עם זה אין בעייה. כי הרי אנחנו העברנו ב-1 באוקטובר ידיעה שיש מילחמה, ואני גייסתי את היחידה שלי, הסדר רה, כולה ב-1 באוקטובר ב-3 בבוקר, ואיש לא הלך הביתה במשך כל השישה ימים, ודרשתי גיוס-מילואים וגייסתי.

וב-1 באוקטובר, בשעה 17:00, העברתי ידיעה, ממקור לא-פחות טוב משל זמיר, שיש מילחמה, ולא ידעתי שראש-אמ"ן הורה לע"צור אותה, והיא לא הגיעה לקברניטים. בוא ניגע בידיעה הזו. מה בדיוק קרה לידיעה הזאת, שאתה אישית העברת ב-5 באוקטובר לראש-אמ"ן. היא הונחה על שולחנו בשעה 5 אחר-הצהריים, היא הונחה על שולחנו של ראש-אמ"ן — למה היא לא הגיעה ממש הלאה?

ככה: כאמ"ן לא היה אף אחד. כולם היו בבית. היה רביסון תרון, שהוא בעצם היה ממלא-מקום ראש אמ"ן וממלא-מקום ראש מחקר. אצלי כל היחידה כבר שישה ימים מגוייסת — כאמ"ן כולם בבית. וזה אגב נוגד את מצב-כוננות ג', שהוכרז באותו ערב ב-9, כי על פי מצב-כוננות ג', כל חייל בעמדתו, עם הקסדה, וזהו. רס"ן, איש-מחקר ותיק, כתב על זה 'לקט מילחמתי'. עבר לידו סגן-אלוף, שהוא השתחרר, לצערי, כתת-אלוף, שהיה מפקדו, אין

צורך להזכיר את השם. אז הוא אמר לו: מה אתה עושה? שבעיניי אנחנו עוצרים את המדינה, פתאום — עושה מילחמה? אל תשלח את הידיעה הזו לפני שתדבר עם ראש המחקר.

הוא צילצל לראש-המחקר, וראש-המחקר אמר: אני כבר יודע על הידיעה, כי יואל טיל-פז לי. אני טילפנתי לו לפני זה הביתה, והקרה אתי לו את תוכנה. הוא אמר: בסדר, אני מאשר את הלקט, אבל אל תפיץ אותו לפני שתדבר עם ראש-אמ"ן.

לדבריו, הוא דיבר עם ראש-אמ"ן, וראש-אמ"ן אמר לו: תעצור את הלקט.

בזה הוא נתן לו פקודה בלתי-חוקית כעליל, שנוגדת את נוהלי-אמ"ן, ואין ראש-אמ"ן רשאי או זכאי לשנות את החוקים — אלא אם כן הוא עושה חוק חדש. **יואל בן-פורת, אנחנו קיבלנו — ואני על זה לא ידעתי.**

במאמר של סימה קדמון נאמר שאתה מסנה את תשומת-ליבו של אלי זעירא לחומרת הדברים, ואלי זעירא אומר לך: חדל לך מן ההיס-טריה הגלותית שלך. אתה מאשר את זה?

זה היה ב-4 באוקטובר, ב-10 נלילה בערך. אני ממושיך הלאה ובא אל ה-5 באוקטובר. ובכך, אתה יודע שעל פי תפיסתך, אלי זעירא שאנן מדי. הוא ראש אגף-המודיעין, והוא שאנן מדי. ואני שואל אותך, מה אתה עושה, כאשר מגיעה אליך ידיעה ב-5 באוקטובר, ואתה יודע שהממונה עליך לא מבין את גודל האסון המתרגש על מדינת-היהודים?

5 באוקטובר באיזו שעה? אחרי 22:30? — לא, היא לא הגיעה אלי. מתי זה מגיע אליך?

בכלל לא הגיע אלי. תכין: הידיעה הזו, שבמחלוקת ביני לבין זמיר, היא ידיעה של המוסד. אני מפקד יחידת-איסוף של אמ"ן, אני בכלל עוד לא יודע על הידיעה הזאת, על הידיעה הזאת נודע לי אחרי המילחמה. אני בכלל ידעתי רק את הידיעות שאני יצרתי. היות והייתי פעם ראש-מחלקת-אי-סוף, ידעתי איזה מלאי-מרגלים יש לנו, השי-רותים הידידותיים, ועוד מיני מקורות.

על כן, כשאתה שואל אותי: מה אתה עושה? אני אומר ככה: באותו רגע גם חשבתי לעצמי: רגע, אולי אני סתם עושה פאניקה גלותית, והמוסד מרגיע, והשרותים מרגיעים. הרי במודיעין יש מידור, אתה לעולם לא דור חף את האף שלך למקורות-איסוף, לגורמים שאתה לא מתעסק בהם.

או חשבתי, אולי רוצים TO PLAY IT DOWN, ככוונה, כמו שפעם אמרו, שהמצרים יכנסו...

זה לגבי הידיעה שדן שאל אותך עכשיו לגביה, ואתה אומר: הידיעה של 5 אחר-הצהריים, זאת הידיעה שהייתה לך.

כן. **עכשיו, כאיש שחוקר את המילי-חמה, וכאיש שבא וגם מטיח האש-מות באחרים, אתה אומר: אותה ידיעה של 2.30 לסנות-בוקר, הידיעה שהייתה אצל צבי זמיר, היתה צריכה להדליק אור אדום הרבה יותר חזק וחריף משהדליקה.**

אמר כאן צבי זמיר: הידיעה הזאת היתה ריבית, וזאת מובלבל של אינספור ידיעות; והיו ידיעות ממקורות לא-פחות מהימנים שאמרו את ההיפך, והוא לא יכול היה לדעת שהידיעה הזאת יותר נכונה מידיעות אחרות. **אז בעצם במה אתה מאשים אותו?**

כמו בהרכב דברים בחיים, גם במודיעין אין משמעות לכמות, אלא רק לאיכות. תארי לך שבנו של סאדאת הוא מרגל של עם ישראל — וזה לא נכון, ותכלי, ובנו של סאדאת אומר... (המשך בעמוד 54)